
Vergaderjaar 1999–2000

21 501-02

Algemene Raad

Nr. 317

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 november 1999

Conform de bestaande afspraken heb ik de eer U hierbij de geannoteerde agenda van de Algemene Raad van 6/7 december a.s. aan te bieden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. J. van Aartsen

Vorbereiding Europese Raad Helsinki

a. Gemeenschappelijke Strategieën

Het Voorzitterschap zal aan de Algemene Raad een voortgangsrapport over de implementatie van de Gemeenschappelijke Strategie Rusland presenteren. Daarin wordt aandacht besteed aan de voortgang van de politieke dialoog met Rusland en de coördinatie van het standpunt ten aanzien van Rusland in internationale financiële organisaties. De Raad zal zich zeker ook buigen over de ronduit teleurstellende houding van de Russische Federatie t.a.v. het zenden van een OVSE-missie naar Tsjetsjenië.

Ten aanzien van de Gemeenschappelijke Strategie Oekraïne zal de Algemene Raad een laatste voorbereidend debat voeren opdat de Gemeenschappelijke Strategie op de Europese Raad in Helsinki aangenomen kan worden. De Gemeenschappelijke Strategie bevat een politieke paragraaf waarin de Europese aspiraties van de Oekraïne worden erkend en verwelkomd. De EU stelt vast dat het in maart 1998 in werking getreden partnerschaps- en samenwerkingsverdrag de basis voor de samenwerking moet vormen. Voorts wordt in de Strategie een bundeling van bestaande maatregelen ten behoeve van de Oekraïne voorgesteld waardoor de beschikbare middelen beter en efficiënter gebruikt kunnen worden.

b. Europees Veiligheids- en Defensiebeleid: verslag Voorzitterschap inzake militaire en niet-militaire aspecten van crisis management

Tijdens de Algemene Raad zal het Europees veiligheids- en defensiebeleid (EVDB) een belangrijk agendapunt vormen. Voor Nederland staan in de discussie over het beleid de volgende vier punten centraal:

- de ontwikkeling van de militaire capaciteiten, met duidelijke afspraken over de inhoud, en dan met name het ambitieniveau van het EVDB;
- vastgeklonken structuren van samenwerking, consultatie en transparantie tussen EU en NAVO wat betreft de ontwikkeling van een EVDB;
- nauwe betrokkenheid van de Europese non-EU NAVO bondgenoten;
- coherentie van het buitenlands beleid van de EU. De EU dient een geïntegreerd beleid t.a.v. crisisbeheersing te ontwikkelen, geformuleerd in één enkel institutioneel raamwerk. Hiertoe zal een aantal verdragswijzigingen noodzakelijk zijn.

c. Uitbreiding

De Algemene Raad besloot op 15 november jl., conform de wens van een aantal delegaties waaronder Nederland, dat de Algemene Raad van 6 december het onderwerp EU-uitbreiding inhoudelijk zal voorbereiden voor de Europese Raad van Helsinki.

De Algemene Raad zal in dat verband de voortgangsrapportages van de Commissie en het samenvattend rapport, het «composite paper», bespreken. De Commissie heeft in deze documenten haar aanbevelingen gepresenteerd waarover tijdens de Europese Raad van Helsinki besluitvorming zal plaatsvinden.

Het Voorzitterschap zal ten behoeve van de discussie een document presenteren waarin het standpunt van de Raad inzake de door de Commissie voorgestelde nieuwe methodologie in de toetredings- onderhandelingen uiteengezet wordt. De kern van deze nieuwe methode is dat het tempo in de onderhandelingen meer afhankelijk gemaakt zal

worden van de daadwerkelijke maatregelen die een kandidaatlidstaat treft ter voorbereiding op het EU-lidmaatschap. Hierdoor zal naar verwachting meer differentiatie ontstaan tussen de onderhandelingen met de verschillende kandidaatlidstaten.

Het Nederlandse standpunt aangaande de hoofdthema's op het gebied van EU-uitbreiding is uiteengezet in de notitie «Helsinki en hoe verder», die Uw Kamer op 14 november jl. toeging.

d. Verslag Voorzitterschap inzake voorbereiding van de Inter-gouvernementele Conferentie

In het kader van de voorbereiding van de Europese Raad zal het Finse Voorzitterschap een korte toelichting geven op het rapport dat aan de staatshoofden en regeringsleiders over de institutionele IGC zal worden gepresenteerd. De Finnen zullen dit rapport over de IGC als Voorzitterschapsrapport aan de Europese Raad voorleggen. Naar verwachting zal het rapport uit twee delen bestaan. Een eerste deel met verschillende onderwerpen die naar het oordeel van de Finnen in de IGC aan de orde moeten komen. In het tweede deel zullen de onderwerpen worden opgenomen die weliswaar door de lidstaten en de Commissie zijn voorgesteld, maar die naar het oordeel van het Voorzitterschap niet op de agenda zouden moeten worden geplaatst. Naar verwachting zullen de lidstaten alleen algemene commentaren kunnen geven op de toelichting van het Voorzitterschap. Nederland zal de nadruk leggen op de nauwe relatie die er bestaat tussen de uitbreiding en de institutionele hervormingen. Zoals in de IGC-nota die Uw Kamer is toegegaan wordt aangegeven, is Nederland van oordeel dat de IGC op basis van een brede agenda moet worden gestart om de Unie echt te kunnen voorbereiden op uitbreiding. Het bestuur van de Unie moet worden versterkt en tegelijkertijd democratischer en transparanter worden.

e. Een effectieve Raad in een uitgebreide Unie

De Algemene Raad zal aan de Europese Raad een verslag uitbrengen over de bespreking van het rapport van voormalig Secretaris van de Raad Trunpf over de verbetering van het functioneren van de Raad in het licht van de uitbreiding. De besprekingen in Coreper zijn thans afgerond. De Algemene Raad van 6 december zal zich over het ontwerp-rapport van het Voorzitterschap buigen. Nederland hecht sterk aan zorgvuldige behandeling van dit rapport omdat de voorstellen de Raad slagvaardiger kunnen maken. Voor de implementatie van de voorstellen is in beginsel geen verdragswijziging vereist. Het is echter niet uitgesloten dat sommige thema's ook in de IGC aandacht behoeven.

Nederland zet vooral in op verbetering van de voorbereiding van de Europese Raad via de oprichting van een voorbereidende vergadering voor de Europese Raad (hierin hebben zitting, Ministers van Buitenlandse Zaken of van Europese zaken, diplomatieke adviseurs van de regeringsleiders en de permanente vertegenwoordigers bij de EU), het «Conclaf», versterking van de horizontale functie van de Algemene Raad en geleidelijke samenvoeging van Raden met als eerste stap de oprichting van een Concurrentiekracht Raad, de «Competitiveness council» en een Raad voor Consumenten- en Volksgezondheidsbescherming. Voorts dient zo spoedig mogelijk uitvoering te worden gegeven aan de bepalingen uit het Verdrag van Amsterdam over openbaarheid van bestuur en toegang van de burger tot documenten van de instellingen van de EU.

De nota met de inzet van de Nederlandse regering op de hoofdpunten van het Trumpf-rapport is uw Kamer onlangs toegegaan.

Concept statuut voor de leden van het Europees Parlement

Tijdens de Algemene Raad zal het Voorzitterschap steun vragen voor zijn strategie om tot overeenstemming met het Europees Parlement te komen over het statuut voor de leden van het Europees Parlement. Het gaat hierbij vooral om de procedure van de verdere besprekingen. Het Voorzitterschap stelt voor om de vijf punten van geschil, genoemd in de resolutie van het Europees Parlement van mei jl., als uitgangspunt te nemen voor het overleg tussen een vertegenwoordiging van de Raad en een vertegenwoordiging van het Europees Parlement. Het betreft de volgende vijf punten:

1. de datum van het van kracht worden van het Statuut en de eventuele noodzaak van een overgangsregime;
2. (de wijze van vaststellen van) de hoogte van het salaris;
3. de wijze van vergoeding van onkosten;
4. de pensioenregeling;
5. de regeling van de belastingheffing.

De besprekingen tussen vertegenwoordigers van Raad en Europees Parlement zullen worden voortgezet nadat de Algemene Raad heeft ingestemd met het procedure-voorstel van het Voorzitterschap.

Voor Nederland gelden de volgende uitgangspunten. Alle belangrijke onderdelen van de rechtspositie van leden van het EP dienen deel uit te maken van het Statuut. Daaronder vallen in ieder geval de bezoldiging en de hoofdelementen van de vergoedingen en de pensioenregeling. Het vaststellen van het bedrag van de bezoldiging voor Europarlementariërs op het gemiddelde van de bedragen gelden voor nationale parlementariërs lijkt daarbij een juiste oplossing. Nederland vindt dat in het kader van het Statuut inzichtelijk en controleerbaar moet worden gemaakt voor welke kostensoorten (forfaitaire) vergoeding plaatvindt. Het opbouwpercentage (3,5%) van het pensioen moet worden verminderd, de pensioenleeftijd verhoogd en zo mogelijk moet worden voorzien in een eigen premiebijdrage.

Europees Parlement procedure verkiezingen

Het Finse Voorzitterschap zal een voortgangsrapport aan de Algemene Raad voorleggen inzake een voorstel voor een nieuwe procedure voor de EP-verkiezingen. De discussie over dit voorstel is nog niet afgerond. Ter discussie staan met name nog het onderwerp van het dubbelmandaat en het punt van de verkiezingsdatum voor de jaren 2004 en 2009. Enkele lidstaten zijn voorstander van het handhaven van het dubbelmandaat, terwijl een grote meerderheid van de lidstaten het dubbelmandaat wil afschaffen. Het bereiken van overeenstemming over de verkiezingsdatum in de jaren 2004 en 2009 bleek tot dusverre niet mogelijk. De voorgestelde data van 6 – 9 mei 2004 en 7 – 10 mei 2009 vallen beide in de Nederlandse «tulp»-vakantie.

De regering heeft nog geen standpunt bepaald over de vraag of het wenselijk is dat rond Koninginnedag en 4 en 5 mei verkiezingscampagnes worden gevoerd en over de vraag of het wenselijk is dat verkiezingen worden gehouden op een datum die in een schoolvakantie valt. Beantwoording van deze twee vragen zal bepalend zijn voor het Nederlandse standpunt betreffende de datum voor de Europese verkiezingen.

Het voortgangsrapport van het Voorzitterschap zal met de nog openstaande discussiepunten aan de Algemene Raad worden voorgelegd. Indien de Algemene Raad over deze punten overeenstemming weet te

bereiken kunnen de onderhandelingen met het EP over het voorstel beginnen.

Onderhandelingen Partnerschapovereenkomst met de ACP-landen: financiële vaststelling voor 9e Europese Ontwikkeling Fonds

De Commissie zal aan de Raad rapporteren over de laatste stand van zaken met betrekking tot de onderhandelingen over de nieuwe Lomé conventie voorafgaand aan de EU-ACP interministeriële conferentie op 7 en 8 december. De discussie in de Raad zal zich toespitsen op de volgende twee agendapunten. Eventuele besluiten worden met unanimititeit genomen.

- De omvang van het nieuwe Europese Ontwikkelingsfonds (EOF IX).

Het is van groot belang dat de EU-lidstaten tot overeenstemming komen over de omvang van EOF IX en de individuele bijdragen van de lidstaten daaraan. Daartoe zal dit onderwerp opnieuw in de Raad van 6 december besproken worden. Het Voorzitterschap heeft toegezegd een compromisvoorstel voor te bereiden en bilateraal contact met de lidstaten hierover op te nemen.

De Nederlandse inzet blijft, in afwachting van de berichten van het Voorzitterschap, gericht op maximaal een nominaal gelijkblijvende omvang van het EOF, waarin het Nederlandse aandeel (5,2%) meer in lijn wordt gebracht met het aandeel in de begroting (4,5%).

- De toekomstige handelsrelaties

Tijdens de OS Raad van 11 november jl. werd overeenstemming bereikt over een compromisvoorstel dat reeds aan de Kamer werd gemeld in het kader van de voorbereidingen van de OS Raad van 11 november.

Dit voorziet in een langere onderhandelingsperiode (tot uiterlijk 2008) en in een vrije keuze van ACS-landen om al dan niet deel te nemen aan een Regionaal Economisch Partnerschaps Akkoord (REPA).

Nederland stemt in met het voorstel, dat in belangrijke mate voldoet aan de Nederlandse wens voor keuzevrijheid en gelijk blijvende markttoegang voor de ACS-landen. Bovendien stelt het voorstel de ACS-landen in de gelegenheid tot een weloverwogen besluit te komen over de toekomstige handelsrelaties omdat de uitkomsten van de komende WTO ronde en de herziening van het Algemeen Preferentiële Stelsel (APS) bij die beslissing kunnen worden meegenomen.

In de discussie over dit agendapunt zal Nederland nogmaals wijzen op de noodzaak om, in het belang van de minst ontwikkelde landen, het non-discriminatie beginsel zoals dat tot nu toe in het kader van Lomé werd gehanteerd, af te schaffen.

Transatlantische betrekkingen

De Raad zal de EU-VS-top en de EU-Canada-top voorbereiden die op resp. 15 en 16 december zullen plaatsvinden. Zoals gebruikelijk zullen een groot aantal onderwerpen de revue passeren.

Verenigde Staten

De politieke dialoog met de VS zal zich waarschijnlijk concentreren op Kosovo, en Rusland/Tsjetjenië. Daarnaast zal de situatie in ondermeer Pakistan, Oekraïne, Belarus en Iran aan de orde komen. Er wordt naar gestreefd een verklaring over Noordelijk Europa aan te nemen.

Wat het economische volet betreft zal het resultaat van Seattle voorop staan. Welke toonzetting dit deel van het gesprek zal hebben, teleur-

stelling of tevredenheid, valt op dit moment nog niet te zeggen. Op het bilaterale vlak zal het gebrek aan voortgang in de TEP (Transatlantische Economisch Partnerschap) aandacht vragen. Hoewel bij aanvang van de TEP in december 1998 al wel duidelijk was dat veel deadlines erg ambitieus waren gesteld, valt het resultaat na één jaar toch nog tegen. De vraag is hoe meer vaart kan worden gebracht in de TEP.

Het ligt voor de hand dat tijdens de EU-VS-top ook de diverse bilaterale handelsverschillen (bananen, hormoonvlees, geluidsdempers voor vliegtuigmotoren zgn. «hushkits») aan de orde zullen komen. Getracht zal worden met de VS tot overeenstemming te komen over de instelling van een gezamenlijk forum dat zich gaat buigen over biotechnologie.

EU-Canada

De politieke dialoog met Canada heeft eveneens een breed karakter. Getracht zal worden een verklaring over Noordelijk samenwerking aan te nemen. Voorts is het de bedoeling een werkgroep over kleine wapens in te stellen, ter uitwerking van de gezamenlijke verklaring die in september jl. tot stand kwam.

Voorts zal de voortgang van ECTI (EU-Canada Trade Initiative) worden besproken. Er wordt nog gewerkt aan een gezamenlijke verklaring over de informatiemaatschappij.

Westelijke Balkan

De Raad zal zich buigen over de steunverlening aan democratische krachten in Servië en het sanctieregime tegen de FRJ.

Nederland is voorstander van verdere ondersteuning van de Servische oppositie, maar niet door opheffing van de luchtvaart- en olieboycot, aangezien daarmee onder de huidige omstandigheden in Servië een verkeerd politiek signaal zou worden gegeven, dat President Milosevic in de kaart zou spelen. In het kader van ondersteuning van de oppositie zal gesproken worden over het verloop van het op 24 november jl. gestarte «pilot project» in het kader van Energie voor Democratie, waarbij de steden Nis en Pirot worden voorzien van brandstof, en over intensivering van de dialoog met de oppositie.

Nederland is voorstander van oprichting van een zgn. EU Task Force met de Servische oppositie en Montenegro, en/of een trilaterale werkgroep waarin ook de VS zou participeren, o.a. ter bespreking van de toekomstige samenwerking met een democratische regering in de FRJ.

Voorts zal de bevaarbaarheid van de Donau aan de orde komen. Nederland is voorstander van een spoedige EU-bijdrage t.b.v. het puinruimen in de Donau. De Europese Commissie is hierover momenteel in overleg met de Donau-commissie. Voorkomen moet worden dat met de financieel-technische voorbereiding van deze werkzaamheden teveel tijd wordt verloren. Nederland zal zich tijdens de Algemene Raad opnieuw uitspreken voor een behandeling van deze kwestie door de Commissie met hoogste speed, opdat de werkzaamheden nog tijdens deze winter van start kunnen gaan.

Ten slotte zal de Raad spreken over de situatie in Kroatie, alwaar de politieke spanning stijgt als gevolg van de berichten over de gezondheids-situatie van president Tudjman en de voorziene parlementsverkiezingen.

EU-uitbreiding: Gemeenschappelijke Posities t.a.v. IGC's met Cyprus, Hongarije, Polen, Estland, Slovenië en Tsjechië

En marge van de Algemene Raad zullen op 7 december a.s. de toetredingsonderhandelingen op het niveau van Ministers van Buitenlandse Zaken plaatsvinden in het kader van de Intergouvernementele Conferenties met Cyprus, Hongarije, Polen, Estland, Slovenië en Tsjechië.

De Algemene Raad van 6 december zal de Gemeenschappelijke EU-Posities vaststellen die door het EU-Voorzitterschap in de IGC's met de verschillende kandidaatlidstaten gepresenteerd zullen worden.

Het is voor de vierde keer dat de IGC's op ministerieel niveau bijeenkomen. Tijdens de voorafgaande IGC's zijn 15 van de 31 hoofdstukken het acquis in behandeling genomen. Een aantal van deze hoofdstukken is intussen met alle kandidaten voorlopig afgesloten. Het betreft wetenschap en onderzoek, onderwijs en training, midden- en kleinbedrijf, consumumenten en gezondheidsbescherming en statistieken.

In de komende IGC worden de hoofdstukken vrij verkeer van kapitaal, fiscaal beleid, energie, vrij verkeer van diensten, transport en milieu in behandeling genomen.

Naar verwachting zal in de eerste helft van 2000 onder het Portugese Voorzitterschap gestart worden met de resterende, en tevens meest problematische, hoofdstukken van het acquis, waaronder landbouw, justitie en binnenlandse zaken (JBZ) en regionaal beleid.

Associatieraden Hongarije, Polen en Tsjechië

En marge van de Raad zullen op 7 december de jaarlijkse associatieraden plaatsvinden met Hongarije, Polen en Tsjechië.

In de bespreking zullen de voorbereiding van deze drie landen op EU-toetreding centraal staan. De aandacht zal o.m. uitgaan naar de toetredingsstrategie, de in oktober jl. gepresenteerde reguliere voortgangsrapportage van de Commissie en de binnenkort vast te stellen Partnerschappen voor Toetreding.

Verder zal van gedachten worden gewisseld over de methodiek waarop de onderhandelingen vanaf 2000 zullen worden gevoerd.

Ook zullen regionale samenwerking en internationale kwesties aan de orde komen. Zo zal er ondermeer worden gesproken over de Oekraïne en de Westelijke Balkan.

Wapenvernietiging: gezamenlijke actie (Russische strategie)

Mogelijk zal de Raad het gemeenschappelijk optreden goedkeuren inzake samenwerking tussen de EU en Rusland op het gebied van non-proliferatie en ontwapening. In het kader van deze samenwerking zijn een aantal projecten voorzien voor de verwerking van splijtstoffen uit kernwapens en de vernietiging van chemische wapens.

Op dit moment zijn de voorstellen nog onderwerp van overleg binnen de EU. Een openstaand punt is ondermeer de hoogte van de GBVB-fondsen die voor deze activiteiten beschikbaar zijn. Volgens een voorlopige schatting zou 6 1/2 miljoen Euro beschikbaar zijn.

Nederland is voorstander van de totstandkoming van het gemeenschappelijk optreden. Wat betreft de hoogte van de GBVB-fondsen is Nederland voorstander van een zo groot mogelijke EU bijdrage.